

Дмитро Шевчук
Остроз (Україна)

УКРАЇНЬСКА ДІАСПОРА В СУЧАСНОМУ ЗМІННОМУ СВІТІ: ДО ПРОБЛЕМИ КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Проблеми культурної ідентичності сьогодні надзвичайно гостро стоять з огляду на глобалізаційні процеси, способи медійної репрезентації дійсності, а найголовніше своєрідної культурної непевності, чи «плинності», як це сьогодні окреслюється в літературі. Культурологи, філософи, соціологи задаються двома засадничими питаннями, які ставляться, коли йдеться про ідентичність – «Хто я є?» та «Хто ми є?». Разом з тим, намагаються осмислити особливість сучасного розуміння ідентичності. Як твердить французький філософ Декомб, раніше питання ідентичності мало тривіальний зміст і стосувалося особи, яку ми нездатні ані назвати, ані розташувати в нашому оточенні, себто ототожнити. Іншими словами, про ідентичність ми говорили тоді, коли намагалися встановити, чи є індивід тим, за кого себе видає. В сучасному розумінні ідентичності переважає зосередження на «моїй ідентичності». Слово «ідентичність вживається часто із присвійними займенниковими прикметниками, позначаючи при цьому щось більше, аніж просто моє ім'я, по-батькові та мої властивості. Саме так ми виходимо на рівень культурної ідентичності.

Сучасність характеризується також тим, що витворюються ідентичності, котрі не є однозначними й обумовленими соціальними ієрархічними структурами. Вони є радше множинними. У своєму дослідженні згаданий вище Декомб піднімає проблему розуміння множинної ідентичності, аналізу позиції активістів (тих, хто звертається до поняття ідентичності задля мобілізації певної групи людей й здійснення соціально-політичної критики) та науковців (ті, хто вживає слово «ідентичність» виключно з аналітичною ме-

тою). Підсумком цього етапу аналізу є ствердження, що найчастіше клопіт з «ідентичністю» нам складають софістичні пастки, які створені висловлюванням наших власних думок.

Коли ми говоримо про життя представників діаспори, можемо припустити саме таку множинність ідентичностей. Більше того, завдання, яке постає перед людиною є збереження національної ідентичності в горизонті своєрідної культурної гегемонії іншої спільноти. Саме тому виникає проблема діалогічності ідентичніс-них ролей.

Іншим аспектом даного аналізу є осмислення культурної ідентичності представників діаспори з позиції вивчення феномену колективної ідентичності. В сучасному глобалізованому світі відбуваються суттєві трансформації колективних ідентичностей. Тому варто прослідкувати, яким чином представники діаспори зберігають відчуття приналежності до національної спільноти свого походження. Виникають питання: яким чином твориться уявлення спільнота України в діаспорі? Як впливають сучасні проекти мультикультуралізму на творення колективних ідентичностей та взаємодію з представниками інших культур?

Список основних джерел та літератури:

1. Декомб В. Клопоти з ідентичністю / В. Декомб; переклад з французької, передмова, примітки Валентина Омелянчика. – К. : Стило, 2015.